

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**JAARLIKSE NASIONALE ASSESSERING
2014
GRAAD 9
AFRIKAANS HUIS TAAL
MEMORANDUM**

Hierdie memorandum bestaan uit 8 bladsye

LET WEL:

- Hierdie memorandum is bedoel as 'n riglyn vir nasieners.
- Dit is geensins voorskriftelik nie.
- Die leerders se antwoorde moet op meriete beoordeel word.
- Antwoorde moet in geheel beoordeel en bepunt word.

INSTRUKSIES AAN DIE NASIENERS:

- Verkeerde spelling van een-woord-antwoorde mag nie verkeerd gemerk word nie, behalwe as die spelling die betekenis van die woord verander.
- Moenie spelling en taalfoute in langer antwoorde penaliseer nie, omdat die fokus op begrip is.
- Vir oop antwoord vrae word geen punte toegeken vir slegs JA / NEE of EK STEM / EK STEM NIE SAAM NIE. Die rede / motivering moet die antwoord ondersteun .
- Vir FEIT/ OPINIE vrae, moet die punte verdeel word, naamlik 'n punt vir FEIT/ MENING en 'n punt vir die rede / motivering . Die punt vir die rede / motivering moet slegs toegeken word indien as die feit / opinie gedeelte van die antwoord , korrek is. Geen punt word toegeken vir 'n motivering of interpretasie indien die FEIT OF OPINIE in die eerste plek verkeerd was nie.
- Vir vrae waar aanhalings uit die teks benodig word, mag leerders nie gepenaliseer word vir die weglating van aanhalingstekens of vir 'n verkeerde spelling binne die aanhaling nie.
- Wanneer een-woord-antwoorde gevra word en die leerder gee 'n hele sin, merk slegs korrek as die korrekte woord onderstreep / uitgelig is.
- Wanneer twee/drie feite vereis word en 'n hele reeks feite word gegee, word slegs die eerste twee / drie feite gemerk.
- Vir meerkeusige vrae word BEIDE die letter, asook die korrekte antwoord wat ten volle uitgeskryf is, aanvaar.

AFDELING A BEGRIPS TOETS	VERWAGTE ANTWOORDE	PUNTE
1.1.1	C. (om ouers en skole aan te moedig om gesonde eetgewoontes te bevorder) ✓	1
1.1.2	C. (om ouers en skole aan te moedig om gesonde eetgewoontes te bevorder) ✓	1
1.1.3	Die doel van die artikel is om ouers en skole aan te moedig om gesonde eetgewoontes te bevorder. ✓	1
1.2.1	D (Fisiese en psigiese probleme geassosieer met oorgewig) ✓	1
1.2.2	D (Skole maak wins uit gemorskos) ✓	
1.2.3	A (Die skool het 'n program wat gesonde leefwyses te bevorder.) ✓	
1.3.1	Om te wys dit is die naam van 'n gepubliseerde verslag. ✓	1
1.3.2	Om bykomende of ekstra inligting te verskaf of 'n verduideliking te gee (parentese) ✓	1
1.3.3	Dit is 'n samestelling met letters.	1
1.4.1	D (dokter) ✓	1
1.4.2	B (en) ✓	1
1.4.3	B (Primêre Skool) ✓	1
1.5.1	<p>Geen punte sal toegeken word vir slegs JA/NEE of EK STEM SAAM/EK STEM NIE SAAM NIE . Die rede/motivering/verduideliking is wat in ag geneem moet word vir 2 punte.</p> <p>'n Uitstaande of goed gemotiveerde antwoord word TWEE punte toegeken.</p> <p>'n Gemiddelde, tog gepaste respons word EEN punt toegeken.</p> <p>Ja, alle kinders is mal oor gemorskos OF Nee, nie alle kinders hou van gemorskos nie OF Nee, snoepies verkoop gemorskos omdat dit maklik en vinnig is om voor te berei en dit kos nie baie nie.</p>	2
1.5.2	Ja iemand wat oorgewig is staan uit in 'n skare en is "anders" en daarom is hulle teikens vir boelies OF Nee, oorgewig kinders is net so sosiaal soos al die ander kinders en net omdat hulle oorgewig is beteken nie dat hulle geboelie sal word nie	2
1.5.3	Ja, Die winste wat deur die skoolsnoepie gegenereer word kan die skool op baie maniere help en is 'n ekstra bron van inkomste waarby die skool kan baat. OF	

	Nee, die skool kan nie staat maak op die snoepie vir ekstra inkomste nie. By sommige skole bring die kinders hulle eie kospakkies en miskien kan hulle dit nie bekostig om elke dag snoepiegeld skool toe te bring nie.	2
1.6.1	D (Wanneer kinders gesond eet, floreer hulle.) ✓	1
1.6.2	Wanneer kinders gesond eet, floreer hulle. ✓	1
1.6.3	Jy kan nou 'n tuna en tuisgemaakte mayo tramezzino, lae-GI teekoekies, 'n gebraaide hoenderburger en vrugtesap koop. ✓	1
1.7.1	C (afgeneem) ✓	1
1.7.2	A (onversadigde) ✓	1
1.7.3	C (wanvoeding) ✓	1
1.8.1	'n Feit ✓ Die persentasie wat gegee is is aangehaal uit 'n amptelike verslag. ✓	2
1.8.2	Ja, Die persenyasies is aangehaal van 'n amptelike verslag. Ons is voorsien van die naam van die verslag en die jaar waarin dit gepubliseer is . ✓✓	2
1.9.1	Stem saam / Ja ✓ "Hoekom is daar dan so baie Suid-Afrikaanse skole - plekke wat die groei en ontwikkeling van kinders moet te bevorder - wat gemorskos in hul snoepwinkels beskikbaar stel?" ✓	1 1
1.9.2	Nee ✓" Skandinawië het 'n paar van die beste skoolopleidingsuitkomstes in die wêreld, 'n feit waarvoor ingeligtes die krediet aan voeding gee." OF " Wanneer kinders gesond eet , floreer hulle." ✓	
1.10.1	D (verkoop) ✓	1
1.10.2	C (winsgewende organisasie) ✓	1
1.10.3	D (ekstra) ✓	1
1.11.1	Die skool moedig ouers aan om 'n gesonder kospakkie te pak en hulle vergoed leerders met 'n plakker vir elke gesonde kospakkie. ✓	1
1.11.2	Ek bestel altyd warm skyfies omdat dit my gunsteling kossoort is. ✓	1
1.11.3	Ek hou van hoender, maar ek hou nie van vis nie. ✓	1
1.12.1	Gesuiwerde/skoongemaakte ✓	1
1.12.2	Probleme/moeilikhede ✓	1
1.12.3	siening /mening / idee ✓	1
1.13.1	Ja ✓ (slegs as daar 'n gepaste rede is) Gesonder leerders sal beter studeer.OF	1
1.13.2	Ja ✓ (slegs as daar 'n gepaste rede is) As hulle honger is, sal hulle gesonde	1

1.13.3	kos koop en eet. ✓ Ja ✓ (slegs as daar 'n gepaste rede is) Snoepwinkels sal nog steeds genoeg kos verkoop.	
1.14.1	'n Artikel oor gesondheid, want gaan omtrent gesond eet by skole.	1
1.14.2	Dit is 'n internet artikel want onder aan die leesstuk word gesê http://www.health24. , etc.	1
2.1.	John Berry het gesê dat hulle passievol is omtrent die verandering in die kultuur van eet. 'n Punt vir hulle en 'n ander punt vir geen aanhalingsteken nie.	1 1
2.2.1	Hoofsin: Die happie gee hulle die broodnodige energie-hupstoot.	1
2.2.	Bysin: - bestaande uit water en 'n stukkie van vars vrugte, groente of neute .	1
2.3.1	Selfstandige naamwoord - mense✓	1
2.3.2	Bywoord - voortdurend ✓	1
2.3.3	Voorsetsel - vir✓	1
2.4.1	messe ✓	1
2.4.2	tamaties ✓	1
2.4.3	kosse ✓	
2.4.4	waardes ✓	
2.4.5	toebroodjies ✓	
2.4.6	kulture ✓	
2.5.1	is ✓	1
2.5.2	gee ✓	1
2.5.3	was ✓	1
2.6.1	maltye – maaltye ✓	1
2.6.2	verskydenheid – verskeidenheid ✓	1
2.6.3	ali – al die ✓	1
2.6.4	essentieel – essentiële ✓	1
2.6.5	nutrient – nutriente ✓	1
2.7.1	spesiaal ✓	1
2.7.2	soms ✓	1
2.7.3	redelik ✓	1

2.8.1	Die onderwyser kom agter dat die leerders rusteloos is tussen ontbyt en eerste pouse. ✓	1
2.9.1	C (vir) ✓	1
2.9.2	C (as) ✓	
2.9.3	B (van) ✓	
2.10.1	Eet gesonde kos soos vrugte en groente, vis en grane vir konsentrasie. ✓	
2.10.2	Eet 'n gebalanseerde dieet van nuriënte terwyl jy oefen in die skaduwee. ✓	
2.10.3	Eet 'n goeie ontbyt wat help met gewigsverlies en hongerpyne. ✓	
2.10.4	Tamaties en appels help beveg kanker en verminder asma en longsiektes. ✓	
2.10.5	Gereelde klein maaltye ryk aan vrugte en groente en neut,beveg stres. ✓	
3.1.1	C.(Volstruisvleis) ✓	1
3.1.2	B. (Om mense aan te moedig om volstruisvleis te eet) ✓	1
3.2	Mense voel skuldig oor hul eetgewoontes / oorgewig / mense voel dat volstruisvleis eksoties is omdat daar verwys word na "bloubloed" / mense voel ontspanne omdat 'n braaivleis uitgebeeld word / mense voel dat hul gesonder gaan leef omdat die hartstigting die advertensie goedkeur. (enige twee)	2
3.3	Alliterasie (Vol maak, volle we, vol skop, vol ledig, vol kome, vol struis) ✓	1
3.4	Ouer persone ✓/ mense wat oorgewig is ✓/ mense wat hoë cholesterol het / mense met gesondheidsprobleme (enige twee)	2
3.5	Ja, want ek is gesondheidsbewus✓✓ OF Nee, ek eet glad nie vleis nie / ek hou nie daarvan om nuwe disse te toets nie / ek sal beslis nie volstruisvleis eet nie. ✓✓	2
3.6	Die adverteerder wil impliseer dat volstruisvleis vir koninklikes bedoel is, daarom verwys hy na "blou" ✓✓ / hy gebruik mense se gesondheid en gewig om op hul gevoel te speel.	2
4.1.1.1	A. (Die natuurskoon van Japan teenoor die verlies van lewens)	1
4.1.1.2	A (Tyd genees wonde)	1
4.1.1.3	A (Alle mense beleef hartseer tye)	1

4.1.2.1	B (Verwondering en hartseer)	1
4.1.2.2	B (Verwondering en hartseer)	
4.1.2.3	B (Die huise is baie klein)	
4.2.1	Die digter beskryf Japan se natuurskoon, maar hy voel ook hartseer oor die atoombomme wat jare gelede daar geval het. Hy het simpatie met die mense wat nog die hartseer daarvan onthou. Hy dink Japan is 'n mooi land. (enige een)	1
4.2.2	Hartseer kom oor almal se pad, selfs ryk / goeie / slim / mooi mense beleef hartseer. ✓	1
4.2.3	Beklemtoon die gedeelte tussen aandagstrepe ✓	1
4.3.1.1	Personifikasie ✓	1
4.3.1.2	Metafoor/personifikasie ✓	1
4.3.1.3	Vergelyking ✓	1
4.3.1.4	Personifikasie ✓	
4.3.1.5	Die <u>klik</u> geluide van sy wile <u>tik</u> ✓	1
4.3.1.6	Maak die geluid van die treinwiele op die spoor na. ✓	1
4.3.1.7	Met 'n strykyster✓	1
4.3.1.8	Eerste twee strofes: lig / blydschap / verwondering. ✓ Derde strofe: ernstig / hartseer / onsteltenis✓	2
4.4.1	Letterlik beteken dat jy kreukels uit klere stryk met 'n strykyster. ✓ Figuurlik beteken dat jy probleme uitstryk. ✓	1 1
4.4.2	Letterlik verwys dit dat 'n seerplek / fisiese wond aan jou lyf. ✓ Figuurlik beteken dit wonde aan die hart / hartseer. ✓	2
5.1	Die leser te laat glimlag en te laat besef dat 'n donut is nie gesond nie. ✓	1
5.2.1	Hulle is die kantoor werkers / professionele / staatsamptenare (Enige een) ✓	1
5.2.2	Personeelkamer / teekamer (Enige een) ✓	1
5.3.1	(Punte word toegeken vir 1 geen aanhalingstekens ✓. 1 vir hoofletter aan die begin van 'n sin. ✓	1 1
5.3.2	Dit is stoom uit haar koppie tee / koffie✓. Dit dui daarop dat haar drankie warm / stomend is. ✓	1
5.4.1	Sy mond is oop / hy het 'n groot hap uit die donut geneem / daar val krummels	

	as hy eet / hy eet die ongesonde stukkies om die sirkel. ✓	1
5.4.2	(A) verrasing✓	1
5.5	Die man is formeel geklee met 'n baadjie en das. Die vrou is ook netjies / formeel geklee.	2
5.6	'n Goed gemotiveerde antwoord verdien TWEE punte.	1
	'n Middelmattige, maar relevante antwoord verdien EEN punt.	1
	Nee, aaangesien die man is nog steeds ongesonde kos eet. OF Ja, die vrou eet nie 'n donut en sy is slank / maer. ✓	
5.7	C (ironie) ✓	1
6.	Maak gebruik van die rubriek om die skryfstuk na te sien.	

20 Punte	KODE 7 Uitstekend 80-100%	KODE 6 Verdienstelik 70-79%	KODE 5 Aansienlike poging 60-69%	KODE 4 Voldoende 50-59%	KODE 3 Gemiddeld 40-49%	KODE 2 Basies 30-39%	KODE 1 Onaanvaarbaar 0-29%
	8-10	7-7½	6-6½	5-5½	4-4½	3-3½	0-2½
INHOUD & BEPLANNING 10 PUNTE	<ul style="list-style-type: none"> • Indrukwekkende insig in die vak. • Uitdagende en volwasse idees . • Bewys van beplanning en / of eerste konsep resultate in 'n byna foutloos, gepaste aanbieding. 	<ul style="list-style-type: none"> • Deeglike interpretasie van die onderwerp. • Interessante en verbeeldingryke idees. • Bewys van beplanning en / of eerste konsep resultate in 'n baie goed saamgestelde en gepaste aanbieding. 	<ul style="list-style-type: none"> • Goeie interpretasie van die onderwerp. • Interessante en oortuigende idees. • Bewys van beplanning en / of eerste konsep resultate in 'n goed saamgestelde en geskikte aanbieding. 	<ul style="list-style-type: none"> • Voldoende interpretasie van die onderwerp. • Gemiddelde idees, diepte ontbreek. • Bewys van beplanning en / of eerste konsep resultate in 'n bevredigende en geskikte aanbieding. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gemiddelde inhoud, onsamehangend. • Idees is meestal relevant en herhalende. • Bewys van beplanning en / of eerste konsep resultate in 'n matig voldoende aanbieding. 	<ul style="list-style-type: none"> • Inhoud dikwels onverstaanbaar, onsamehangend. • Min idees en dikwels herhaal. • Bewys van beplanning en / of eerste konsep resultate in 'n swak aanbieding. 	<ul style="list-style-type: none"> • Irrelevante inhoud, geen • Herhalende idees. • Geen bewyse van beplanning en / of eerste konsep. Baie swak aanbieding.
TAAL, STYL EN REDIGERING 5 PUNTE	4-5	3½	3	2½	2	1½	0-1
	<ul style="list-style-type: none"> • Bewyse van kritiese taalbewustheid. • Doeltreffende gebruik van taal en puntuasie. • Bewyse van figuurlike taal. • Uitstekende woord keuse, hoogs toepaslik. • Styl, toon en register hoogs toepaslik. • Feitlik foutloos na proeflees en redigering. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bewyse van kritiese taalbewustheid. • Die korrekte gebruik van taal en puntuasie • In staat om figuurlike taal in die korrekte konteks te gebruik • Variasie in woordkeuse en korrekte gebruik van woordeskat. • Styl, toon en register baie toepaslik vir die vak • Meestal foutvry na proeflees en redigering 	<ul style="list-style-type: none"> • Bewyse van kritiese taalbewustheid. • Taal en puntuasie meestal korrek. • Woordkeuse gepas vir opstel. • Styl toon en register is meestal toepaslik. • Hoofsaaklik foutvry na proeflees en redigering. 	<ul style="list-style-type: none"> • Aanduiding van kritiese taalbewustheid. • Eenvoudige taal en voldoende puntuasie. • Voldoende woordkeuse • Styl, toon en register redelik toepaslik. • Sommige foute na proeflees en redigering. 	<ul style="list-style-type: none"> • Beperkte krities3 bewustheid. • Gemiddelde taalgebruik puntuasie dikwels verkeerd gebruik. • Basiese woord keuse. • Styl, toon en register onsamehangend. • Verskeie foute na proeflees en redigering. 	<ul style="list-style-type: none"> • Geen kritiese taalbewustheid. • Swak taalgebruik en gebruik van leestekens. • Beperkte woord keuse. • Onvanpaste styl, toon en register. • Die teks wemel van foute ten spyte van proeflees en redigering 	<ul style="list-style-type: none"> • Geen kritiese taalbewustheid. • Baie swak taalgebruik en gebruik van leestekens. • Onvanpaste woord keuse. • Hoogs onvanpas styl, toon en register. • Die teks wemel van foute ten spyte van proeflees en redigering, verwar die leser.

RUKTUUR 5 PUNTE	4-5	3½	3	2½	2	1½	0-1
	<ul style="list-style-type: none"> • Inhoud goed ontwikkel, Verbeeldingryke detail. • Samehangende sinne en paragrawe • Lengte korrek. 	<ul style="list-style-type: none"> • Inhoud logiese ontwikkel, samehangend. Verbeeldingryke detail. • Variasie in sinsoorte, logiese verbindings tussen paragrawe. • Lengte korrek is. 	<ul style="list-style-type: none"> • Inhoud goed ontwikkel, samehangend. • Opstel goed geparagrafeer, • Lengte korrek is. 	<ul style="list-style-type: none"> • Voldoende inhoud, nodige besonderhede ontbreek. • Foute met sinstruktuur en paragrafering, maak nog sin. • Lengte is amper korrek. 	<ul style="list-style-type: none"> • Onvoldoende bewyse van idees in die inhoud • Foute met sinstruktuur en paragrafering, idees steeds verstaanbaar. • Lengte: te kort / lank. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wyk af van die onderwerp, soms onduidelik. • Basiese sinstrukture en paragrafering. • Lengte is te kort / lank 	<ul style="list-style-type: none"> • Wyk af van onderwerp. • Min bewustheid van gepaste uitdrukking. • Lengte heeltemal te kort / lank